

worsening is more pronounced. A combination of factors such as armed conflicts, extreme climate events, economic crises and high levels of social inequality exacerbate the problem of hunger. These challenges create a vicious cycle of poverty and lack of access to resources, exacerbating the risk for vulnerable populations.

Keywords: economic downturns, hunger issues, crisis, resources, mitigation, external factors.

УДК 338.439.02:338.43(477)

DOI 10.31521/978-617-7149-86-5-73

ПРОБЛЕМИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ У СУЧАСНОМУ СВІТІ: ВИКЛИКИ, ЗАГРОЗИ ТА РОЛЬ УКРАЇНИ

Кучмійова Т.С., канд. екон. наук, доцентка

Миколаївський національний аграрний університет

<https://orcid.org/0000-0001-5647-8167>

Зозуля О.В., здобувачка освітньо-наукового ступеня «магістр»

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація. Досліджено продовольчу безпеку як один із ключових викликів сучасного світу. Визначено основні фактори, що впливають на стабільність продовольчої системи, зокрема кліматичні ризики, логістичні проблеми, військові конфлікти та економічні виклики. Окреслено роль України у глобальному постачанні продовольства та наслідки війни для цієї сфери. Проаналізовано динаміку позицій України у світових рейтингах продовольчої безпеки та розглянуто можливі шляхи вирішення кризи через інновації, міжнародне партнерство та розвиток аграрного сектору.

Ключові слова: продовольча безпека, продовольча криза, продовольство, агровиробники.

Проблема продовольчої безпеки залишається, на жаль, однією з найактуальніших у сучасному світі. Незважаючи на рівень економічного розвитку, кожна держава ставить перед собою завдання забезпечити всім верствам населення достатнє та збалансоване харчування [4, с. 26-27].

Забезпечення продовольчої безпеки є невід'ємною складовою національної стабільності та сталого розвитку, оскільки воно гарантує населенням доступ до необхідного харчування. Однак періодичні продовольчі кризи, спричинені такими факторами, як неврожай, екстремальні погодні умови, збої в логістичних процесах і руйнування інфраструктури, створюють серйозні виклики для економік країн.

Додаткову напругу у світову систему продовольчого забезпечення внесла військова агресія проти України, що погіршило ситуацію з постачанням продуктів у багатьох державах. Україна, володіючи значним аграрним потенціалом, родючими ґрунтами та сучасними технологіями у сільському господарстві, відіграє досить важливу роль у глобальній продовольчій безпеці [4, с. 28].

Продовольча безпека – гарантований доступ кожної людини до якісної, безпечної та поживної їжі. Це багатогранне поняття, яке охоплює всі етапи продовольчої системи, а саме від виробництва та переробки до розподілу й споживання. Важливими складовими продовольчої безпеки є фізична, економічна та соціальна доступність харчових ресурсів. Відповідно до визначення Комітету ООН зі світової продовольчої безпеки, вона передбачає, що всі люди, незалежно від обставин, мають стабільний доступ до достатньої кількості якісних продуктів, які відповідають їхнім харчовим потребам і сприяють здоровому способу життя [4, с. 30-34].

За даними The Global Food Safety Initiative (GFSI), рівень продовольчої безпеки значно відрізняється між країнами, демонструючи глибокий розрив у доступі до продовольчих ресурсів. Водночас глобальні виклики, такі як пандемія COVID-19 чи збройні конфлікти, зокрема повномасштабне вторгнення, ще більше ускладнюють ситуацію, порушуючи постачання продовольства [1].

Україна у 2022 році посіла 71 місце у світі, у порівнянні з 58 місцем у 2021 року. За рівнем фізичної доступності продовольства країна отримала 48,1 бала, посівши 93 місце у світі та 26 місце серед Європейських країн. Основними причинами зниження позицій стали погіршення показників економічної доступності та якості й безпечності харчових продуктів [3, с. 26-28].

Світова продовольча криза загострюється під впливом політичних і збройних конфліктів, економічної нестабільності, екстремальних погодних явищ та стрімкого зростання цін на добрива. Сукупність цих чинників призводить до порушення ланцюгів постачання, зменшення врожайності та зростання вартості сільськогосподарської продукції, що безпосередньо впливає на доступність їжі для населення [3, с.28-29].

Як фізична, так і фінансова доступність продуктів харчування відіграють ключову роль у забезпеченні міжнародної продовольчої безпеки. Для мільйонів людей у країнах із низьким і середнім рівнем доходу доступ до продовольства стає дедалі складнішим викликом. Це зумовлено не лише зростанням цін, але й нестачею інфраструктури для зберігання та розподілу продуктів, нерівномірним розподілом ресурсів і кліматичними змінами, що негативно впливають на аграрний сектор [3, с. 29-30].

Спільні зусилля державних інституцій, бізнесу та міжнародних організацій сприяють частковому вирішенню проблеми продовольчої безпеки як в Україні, так і у світі. Завдяки активним інвестиціям у сільське господарство протягом останніх десятиліть Україна продовжує нарощувати обсяги аграрного виробництва, зміцнюючи свою роль на світовому продовольчому ринку [5, с. 413-414].

Отже, сучасний світ стикається з необхідністю не лише нарощування виробництва продовольства, а й забезпечення населення якісними та поживними продуктами, виготовленими з дотриманням екологічних стандартів. Впровадження інноваційних рішень, спрямованих на зміцнення продовольчої безпеки як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі, є ключовим елементом економічної стратегії кожної держави. Водночас одним із

найсерйозніших викликів для аграрного сектору, що суттєво впливає на глобальну продовольчу безпеку, залишаються різкі кліматичні зміни.

Сучасні технології надають змогу агровиробникам підтримувати стабільні врожаї та зберігати рівень виробництва навіть у несприятливих кліматичних умовах, що допомагає пом'якшити наслідки змін клімату. Водночас воєнні конфлікти та політична нестабільність спричиняють руйнування аграрних підприємств і негативно впливають на продовольчу безпеку [5, с. 415-416].

Для подолання продовольчої кризи вкрай важливо оперативно захистити та підтримати аграрний сектор України в сьогоdnішніх умовах. Це можливо завдяки зміцненню позицій України на світових ринках окремих видів сільськогосподарської продукції та розширенню співпраці з міжнародними організаціями, для сприяння трансформації продовольчих систем.

Список використаних джерел

1. Food security. International food policy research institute. (2024). URL : <https://www.ifpri.org/topic/food-security>
2. Агакерімова Р. (2023) Вплив війни в Україні на національну та глобальну продовольчу безпеку. Економіка та суспільство. 2023. № 50. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-53>
3. Марина, А., & Янковська, Я. (2023). Дослідження стану глобальної продовольчої безпеки. Економічний простір, (184), 26-30. URL : <http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1227>
4. Охріменко, О. (2022). Війна та глобальна продовольча криза: наслідки та шляхи подолання. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут», (9). 26-34. URL : <https://www.researchgate.net/publication/374964023>
5. Шабатура Т. С., Цимбал Н. В. (2022) Продовольча безпека України та світу в умовах війни. Інноваційна модернізація економіки України в умовах євроінтеграційних процесів: матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Кременчук, КрНУ, 2022. С. 413–416. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3374>

Annotation. The study examines food security as one of the key challenges of the modern world. The main factors affecting the stability of the food system are identified, including climate risks, logistical issues, military conflicts, and economic challenges. The role of Ukraine in global food supply and the impact of war on this sector are outlined. The dynamics of Ukraine's position in global food security rankings are analyzed, and possible solutions to the crisis are considered through innovations, international partnerships, and the development of the agricultural sector.

Keywords: food security, food crisis, food supply, agricultural producers.